

Heemkundekring "Sint Achten op Boeckel"

De haan op de toren.

Door: Crista Pearson Publicatie "De Wanmeule" april 2002

Even deed ik mijn ogen open: nee, nog niet voorgoed. Na zo'n dertig uur reizen sloeg de vermoeidheid toe en dommelde ik steeds weer in. Telkens wanneer ik wakker schrok, wist ik even niet waar ik me bevond. Soms waren we kilometers verder, een andere keer maar een paar honderd meter. Het vermoeide me steeds meer.

Het was een prachtig avontuur geworden. Ruim een half jaar waren we uit ons dorp weggeweest. We wilden als gezin ervaren hoe het is, om in een ander land te wonen. Het zat erop. Onze huidjes waren gebruind door de nooit aflatende Spaanse zon. De kinderen hadden afscheid genomen van hun vrienden en vriendinnen. Sommigen moesten huilen. Wij zelf ook. We hadden alle vier veel kennis opgedaan die ons een leven lang bij zou blijven.

Ik voelde hoe de auto een wijde bocht nam en ik waagde het toch om mijn ogen definitief open te doen. Vrijwel onmiddellijk stootte mijn dochter me aan: 'Mam, kijk, daar is ie weer,' en ze wees naar omhoog. Mijn nog enigszins halfwerkende ogen volgden haar kleine vingertje en ik zag de toren. Ik begreep wat ze bedoelde. Na die lange laatste bocht waren we op weg naar het plein in ons eigen dorp. Eigenlijk zou dit een flinke stoot energie op moeten leveren maar ik voelde hoe mijn lome kijkers zich weer dichtvouwden. Langzaam vloeiden de beelden over. Ik verdween naar die late lentedag in mei, toen de zon volop scheen; we konden al proeven van een beetje zomer. Het was 1996.

Toen ik vroeg in de morgen de kinderen naar school bracht, was er een drukke bedrijvigheid op het kerkplein. Eindelijk was het dan zover, de wijzers van de klok, de haan en het kruis zouden die dag teruggeplaatst worden. De plaatselijke krant had er al diverse malen aandacht aan besteed, waarom dit toch zo lang moest duren. Ons dorp zat reeds maanden zonder de tijd.

Zowel de mensen in noord, zuid, oost en west keken naar de toren zonder resultaat. Weer geen tijd. Maar kijken deed je toch.

Voor mij en de kinderen was de haan het belangrijkste object van de toren. We hadden hem gemist en wilden nu de kans aangrijpen om hem van dichtbij te zien.

Een kraan was intussen opgebouwd en zou de monteurs naar het topje van de toren moeten vervoeren. Juist voordat de mannen in het kleine bakje stapten om hun eerste tocht naar boven te gaan maken, sprak ik ze aan: 'Weet u misschien ongeveer rond welke tijd de haan geplaatst gaat worden?' Enigszins verbaasd de wenkbrauwen optrekkend, keken de mannen mij aan. 'Nou, dat wordt wel ergens in de namiddag, als alles gladjes verloopt tenminste,' antwoordde de een.

Dat kwam even goed uit; de kinderen zouden die middag vrij zijn. Het zou een prachtige gelegenheid geven om het hele spektakel te gaan aanschouwen.

Later die dag keerden we samen terug naar het plein. We namen onze post in. We zaten redelijk comfortabel op het muurtje rondom de tuin van meneer pastoor. Het wachten was begonnen.

In de loop van de ochtend was het de monteurs gelukt om de wijzers op de klok te plaatsen, iedereen in het dorp kon weer zien hoe laat het was. Nu waren ze bezig met het vervangen van het lood op de punt van de kerktoren; een waar stuntwerk, vonden wij.

De warmte van de late lentezon werd ons soms even teveel en regelmatig zochten we de koelte en serene rust op in de kleine kaarsenkapel, grenzend aan de kerk. Het water dat we meegebracht hadden, was spoedig op. Meneer pastoor kwam ook buiten een kijkje nemen. Hij vroeg zich waarschijnlijk af wat die vrouw met twee kinderen daar toch zat te doen. Een oudere man stapte van zijn fiets en riep de pastoor toe: 'De haan komt niet meer terug, meneer pastoor, hij zit verderop bij de kippenboer!' Ongewild trok zich een lach om mijn lippen.

Ondertussen kwam het bakje met daarin de monteurs weer naar beneden. Wij stonden paraat. Zou nu dan het moment gekomen zijn dat de haan mee omhoog zou gaan? Nee, helaas. De mannen namen een korte pauze en schonken zich een bakkie koffie in.

Er waren nu enkele uren verstreken en het geduld van de kinderen begon om te slaan in ongeduld. Nog net kon ik voorkomen dat ze in de parochietuin bloemen gingen plukken. Ik besloot dan ook om het nog zo'n half uurtje te geven.

Een van de mannen stond op en kwam op ons toegelopen. We zaten ze toch zeker niet in de weg? Hij keek ons alle drie met gefronste wenkbrauwen aan en zei: 'Waar wachten jullie eigenlijk op?' De kinderen die loom geworden waren van het niets doen, sprongen plotsklaps op en riepen de man toe: 'Op de haan!!!'

Het robuuste gezicht van de man ontspande zich en hij heel rustig zei hij: 'Oh, kom dan maar eens mee.' Hij ging ons voor naar de witte bestelbus, die een eindje verder geparkeerd stond.

Langzaam opende hij de schuifdeur aan de zijkant van de wagen. Nieuwsgierig kwamen we dichterbij. Eén voor één tilde de man mijn kinderen in het busje, daarna sprong hij zelf lenig naar binnen. Ik beperkte mij tot het zo dichtbij naderen van de bestelbus. Met zijn ruwe handen reikte hij naar een stapel dekens die achter in de laadruimte neergesmeten leken. Langzaam begon hij de hoop te ontvouwen en daar zagen wij een schittering verschijnen. Al die tijd had hij daar gelegen, de gehele dag. In dat kleine witte vervoermiddel. Gewikkeld in dekens zodat hij zichzelf niet zou beschadigen. Met open monden moeten we daar hebben staan te kijken. De man verbrak de stilte. 'Jullie mogen hem best aaien hoor, als ie dadelijk weer boven op de toren staat, kan er niemand meer bij.'

Voorzichtig benaderden de kinderen de grote met bladgoud overladen haan. Ze streken met hun handen over zijn verentooi alsof het hun huisdier was. Even leek het of hij tot leven kwam, een kleine flits en het was weer weg.

Het was een speciaal moment. Ook de man genoot van wat hij zag. Ons wachten was ruim beloond. De haan werd rechtop gezet, zijn machtige gouden postuur blonk in de zon. Hij zag er erg belangrijk uit met zijn snavel vooruit en de grote staartveer de lucht in wijzend. Hij was weer thuis. Nog even hebben we gekeken hoe hij naar boven getransporteerd werd, statig als hij was onderging hij zijn lot. Vastgeschroefd zou hij daar weer staan. In weer en wind.

We rukten ons los van het kerkplein en de werkzaamheden. Het was hoog tijd om naar huis te gaan. We waren er stil van.

De volgende dag zwaaiden we haar hem, daar hoog in de lucht. Even knikte hij ons toe, zo leek het. Zijn veren netjes opgepoetst, draaide hij weer naar alle windrichtingen..

De auto kwam tot stilstand en weer schrok ik wakker. Ik keek om me heen en zag mijn eigen plekje, in onze zo vertrouwde straat. We waren weer thuis.

Voortaan konden we de haan weer iedere dag zien. Wat hadden we Boekel gemist!

Dit verhaal heeft zich afgespeeld in 2000, maar tot op de dag van vandaag betekent de haan op de toren voor ons het dorpsgevoel. Het weer thuiskomen van waar en hoe lang dan ook weggeweest te zijn.

Al geruime tijd ben ik bezig met een speurtocht naar de maker van de Boekelse haan. Dit bracht mij tot verschillende gesprekken met mensen uit Boekel. Het meeste houvast had ik aan de tip van mijn medewerkgroepslid Bertus dat de haan waarschijnlijk van de eerdere kerk op het Agathaplein overgeplaatst is naar de nieuwe kerk en volgens de Veghelsche Courant gebeurde dit op zaterdag 13 december 1924. Dat zou betekenen dat de haan ergens in 1800 vervaardigd zou moeten zijn

Wellicht zijn er mensen die mij nog informatie kunnen geven over onze Haan, alvast bedankt.

Met dank aan Bart van de Ven voor het diverse archiefmateriaal.

Crista Pearson (Werkgroep archeologie.)